

Скрипник І.А., студент
Бреус С.В., к.е.н., доц.

Київський національний університет технологій та дизайну
**ОСНОВНІ ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ДОСТУПУ ДІТЕЙ-
ІНВАЛІДІВ ДО ЯКІСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

У соціальній державі соціальний захист є одним з найважливіших напрямів діяльності держави. Одним з аспектів, які характеризують рівень цивілізованості та розвитку держави є ставленням до соціально незахищених верств населення, зокрема, дітей-інвалідів.

Виокремлення дітей-інвалідів в самостійну групу є життєво необхідним, з урахуванням проблем, які виникають в процесі їх соціальної адаптації в суспільстві.

Нагляд за динамікою дитячої інвалідності та пошук шляхів впливу на неї, удосконалення чинного законодавства щодо соціального захисту дітей-інвалідів є одним з найважливіших завдань правової держави. Питання соціального захисту дітей з обмеженими фізичними можливостями не втрачає своєї актуальності, незважаючи на те, що цьому питанню постійно приділяється увага як на законодавчому рівні шляхом закріплення прав, пільг та компенсацій дітям-інвалідам, так і на суспільному рівні шляхом передбачення державних гарантій їх економічної та моральної підтримки [1].

Зокрема, активна увага приділяється заходам, які мають гарантувати дітям-інвалідам доступ до якісної вищої освіти. 16 грудня 2009 року Верховна Рада ухвалила Закон України «Про ратифікацію Конвенції про права інвалідів і Факультативного протоколу до неї». Україна 24 вересня 2008 року підписала Конвенцію про права інвалідів і Факультативний протокол до неї.

Конвенція про права інвалідів передбачає, що держави-учасниці зобов'язуються забезпечувати та заохочувати повну реалізацію всіх прав людини й основоположних свобод всіма особами з особливими потребами (інвалідністю) без будь-якої дискримінації за ознакою інвалідності. Також держави-учасниці забезпечують особам із особливими потребами (інвалідністю) нарівні з іншими ефективний доступ до освіти через розвиток форм інклюзивної освіти.

Із цією метою держави-учасниці зобов'язуються: вживати всіх належних заходів для усунення будь-яких проявів дискримінації щодо осіб з особливими потребами (інвалідністю), а також сприяти наявності й використанню нових

технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних технологій, засобів, що полегшують мобільність, обладнання та допоміжних технологій, зручних для осіб з обмеженими можливостями, приділяючи першочергову увагу недорогим технологіям.

Інклюзивна освіта є не просто включенням осіб із особливими потребами (інвалідністю) в загальний освітній простір, а, передусім, особистісно-зорієнтованими методами навчання, в основі яких лежить індивідуальний підхід до кожного студента з урахуванням їхніх здібностей, специфіки розвитку, типів темпераменту тощо [2].

Для здійснення фахової підготовки осіб з інвалідністю у вишах, Законом України «Про основи соціальної захищеності інвалідів» передбачається низка гарантій і пільг цій категорії громадян у здобутті вищої освіти у державних навчальних закладах, зокрема [3]:

- зарахування I-II групи інвалідів до вищих навчальних закладів здійснюється поза конкурсом за умови отримання ними позитивних оцінок;
- за рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального захисту населення приймальна комісія розглядає питання про можливість зарахування до вищих навчальних закладів понад державне замовлення за результатами співбесіди з правом навчання за місцем проживання інвалідів, які не спроможні відвідувати навчальний заклад, а також створює умови для проходження ними курсу навчання екстерном.

Для працюючих інвалідів надано дозвіл на навчання за індивідуальними графіками, запроваджено присудження іменних стипендій [3].

Важливим аспектом забезпечення рівного доступу до вищої освіти є забезпечення безбар'єрного доступу для осіб із особливими потребами. З цією метою, держава повинна розробити заходи, які передбачають вирішення ряду завдань:

1. Розробити та затвердити методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з обмеженими фізичними можливостями у професійно-технічних і вищих навчальних закладах.
2. Забезпечити відповідні навчальні заклади підручниками і навчальною літературою для інвалідів і дітей-інвалідів.
3. Забезпечити щорічне збільшення обсягів державного замовлення на підготовку осіб з обмеженими фізичними можливостями за професіями та спеціальностями, що користуються попитом на ринку праці.

4. Скласти переліки професій і спеціальностей, за якими можуть навчатися інваліди по зору та слуху, з психічними захворюваннями та розумовою відсталістю, ураженнями опорно-рухового апарату.

5. Розробити та подати на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо дистанційного, інтегрованого та інклюзивного навчання осіб з обмеженими фізичними можливостями.

6. Вирішити питання, щодо технічного забезпечення навчання студентів з обмеженими можливостями, зокрема обладнання пандусів, санітарних і медичних кімнат для хворих. Реалізація цих заходів забезпечить перехід до нового типу гуманістично-інноваційної освіти, що виходить з її пріоритетності для розвитку України. Це забезпечить відчутне зростання інтелектуального, культурного, духовно-морального потенціалу суспільства та особистості, нації і народу, внаслідок чого відбудуться потужні позитивні зміни у системі матеріального і духовного виробництва, структурі політичних відносин, побуті і культурі.

Такий розвиток освіти забезпечить вихід України з нинішнього стану, всебічне оновлення суспільства й держави, нації та народу, досягнення гідного рівня життя [4].

Список використаної літератури

1. Соціальний захист дітей-інвалідів – пріоритет державної соціальної політики [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://gutszn.kr-admin.gov.ua/2010-05-21-08-36-31/802-2013-03-11-13-40-36.html>.

2. Комітет з економічних реформ при Президентові України: Програма економічних реформ на 2010-2014 роки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf.

3. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.

4. Стратегія національної модернізації України до 2020 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://refdb.ru/look/1055422-p17.html>.